

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА
(Інформаційно-аналітичний дайджест)**

Випуск 2 (2019)

(квітень – червень 2019 р.)

Київ – 2019

УДК 341:061.1ЄС

Р45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку (опублікування на сайті)
Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

Реферативний огляд європейського права : інформаційно-аналітичний дайджест / Вип. 2 (2019) (квіт. – чер. 2019 р.) – К., 2019. – 38 с.

Серію «Реферативний огляд європейського права» запроваджено в Інституті законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та практики Європейського суду з прав людини.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

РЕЗЮМЕ ВИПУСКУ

У першому розділі реферативного огляду подаються анотації новоухвалених актів Ради Європи. У зазначений період її увагу привернули, зокрема, охорона і примноження нематеріальної культурної спадщини в Європі, цінність культурної спадщини в демократичному суспільстві, сприяння розвитку національних парламентів, вільних від сексизму та сексуальних домагань, зміцнення співпраці з ООН в рамках реалізації Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 р., роль і місія Парламентської Асамблеї Ради Європи, роль та відповідальність політичних лідерів в боротьбі з розпалюванням ненависті та нетерпимості тощо.

Серед нових документів ЄС, огляду яких присвячено другий розділ, – акти, що стосуються, зокрема: встановлення порядку перевірки прямих іноземних інвестицій в рамках Союзу, про оперативну сумісність електронних систем оплати проїзду автомобільними дорогами та сприяння транскордонному обміну інформацією про несплату дорожніх зборів у ЄС, гармонізацію валового національного доходу за ринковими цінами, виходу Сполученого Королівства з ЄС, недоброчесну торгівельну практику між підприємствами у сфері сільського господарства та продовольства тощо.

Третій розділ присвячено практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. За квітень - червень 2019 року ЄСПЛ ухвалив 3 рішення щодо України. Вони стосувалися порушення прав громадян на справедливий суд (ст. 6), свободу вираження поглядів (ст. 10), справедливую сатисфакцію (ст. 41), захист права власності (ст. 1 Протоколу 1 до ЄКПЛ).

ЗМІСТ

<i>ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ</i>	6
<i>I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ</i>	8
<i>ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ</i>	8
<i>Резолюція 2270 (2019) від 01 березня 2019 року «Цінність культурної спадщини в демократичному суспільстві»</i>	8
<i>Рекомендація 2149 від 01 березня 2019 року «Цінність культурної спадщини в демократичному суспільстві»</i>	10
<i>Резолюція 2269 (2019) від 01 березня 2019 року «Охорона і примноження нематеріальної культурної спадщини в Європі»</i>	11
<i>Рекомендація 2148 (2019) від 01 березня 2019 року «Охорона і примноження нематеріальної культурної спадщини в Європі »</i>	12
<i>Резолюція 2273 (2019) від 09 квітня 2019 року «Запровадження механізму Європейського Союзу з дотримання демократії, верховенства права і основоположних прав»</i>	14
<i>Рекомендація 2151 (2019) від 09 квітня 2019 року «Запровадження механізму Європейського Союзу з дотримання демократії, верховенства права і основоположних прав»</i>	16
<i>Рекомендація 2150 (2019) від 09 квітня 2019 року «Зміцнення співпраці з Організацією Об'єднаних Націй в реалізації Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року»</i>	17
<i>Резолюція 2274 (2019) від 09 квітня 2019 року «Сприяння розвитку парламентів, вільних від сексизму та сексуальних домагань»</i>	18
<i>Рекомендація 2152 (2019) від 09 квітня 2019 року «Сприяння розвитку парламентів, вільних від сексизму та сексуальних домагань»</i>	20
<i>Резолюція 2277 (2019) від 10 квітня 2019 року «Роль і місія Парламентської Асамблеї: основні виклики на майбутнє»</i>	20
<i>Резолюція 2275 (2019) від 10 квітня 2019 р. «Роль та відповідальність політичних лідерів в боротьбі з розпалюванням ненависті та нетерпимості»</i>	22
<i>II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	25

<i>Регламент (Євросоюз) 2019/452 Європейського Парламенту та Ради від 19 березня 2019 року про встановлення порядку перевірки прямих іноземних інвестицій в Союзі.....</i>	<i>25</i>
<i>Директива (Євросоюз) 2019/520 Європейського Парламенту та Ради від 19 березня 2019 року про оперативну сумісність електронних систем оплати проїзду автомобільними дорогами та сприяння транскордонному обміну інформацією про несплату дорожніх зборів у ЄС</i>	<i>26</i>
<i>Регламент (Євросоюз) 2019/516 Європейського Парламенту та Ради від 19 березня 2019 року про гармонізацію валового національного доходу за ринковими цінами та скасування Директиви Ради 89/130 / ЄЕС, Євратом та Регламенту Ради (ЄС, Євратом) № 1287/2003 (Регламент ВНД)</i>	<i>27</i>
<i>Регламент (Євросоюз) 2019/492 Європейського Парламенту та Ради від 25 березня 2019 року про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 391/2009 щодо виходу Сполученого Королівства з Європейського Союзу.....</i>	<i>28</i>
<i>Директива (Євросоюз) 2019/633 Європейського Парламенту та Ради від 17 квітня 2019 року про недобросовісну торгівлю практику між підприємствами у сфері сільського господарства та продовольства</i>	<i>29</i>
<i>ІІІ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ</i>	<i>31</i>
<i>Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Бондар проти України» від 16 квітня 2019 року (заява № 18895/08)....</i>	<i>31</i>
<i>Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Редакційна колегія газети «Гривна» проти України» від 16 квітня 2019 року (заява № 41214/08 та № 49440/08)</i>	<i>33</i>
<i>Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Садоча проти України» від 11 липня 2019 року (заява № 77508/11).....</i>	<i>35</i>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

ДЄС, Договір про ЄС – Договір про Європейський Союз.

ДФЄС – Договір про функціонування Європейського Союзу.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засноване згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення міждержавного об'єднання держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський Суд, ЄСПЛ – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі, а також Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх узагальнено називають «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилося два Європейських Співтовариства.

ЄКПЛ – (Європейська) Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з семи інституцій Європейського Союзу (ст. 13 Консолідованої версії Договору про ЄС від 2010 р.). Є асамблеєю представників держав – членів ЄС, обирається прямим загальним голосуванням.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС) зі змінами, внесеними Лісабонським договором від 13.12.2007 р.

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія, ЄК (Європейська Комісія) – одна з семи інституцій Європейського Союзу згідно з Договором про Європейський Союз зі змінами, внесеними Лісабонським договором від 13.12.2007 р.

ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з семи інституцій Європейського Союзу.

РЄ – Рада Європи.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 2270 (2019) від 01 березня 2019 року «Цінність культурної спадщини в демократичному суспільстві»¹

Культурне розмаїття та багатство культурної спадщини є важливим надбанням для економіки і суспільства європейських країн. Парламентська Асамблея нагадує про Рамкову конвенцію Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства (далі Конвенція Фару), яка закликає до глибокого розуміння культурної спадщини і її зв'язку з громадами і суспільством. У Конвенції йдеться про цінність культурної спадщини, оскільки вона пов'язана не лише з економічною діяльністю регіонів та місцевих громад, а й з правами людини і демократією в Європі.

В Резолюції 2123 (2016) та Рекомендації 2093 (2016) «Культура і демократія» Асамблея розширила визначення культури, включивши в нього духовні, матеріальні, інтелектуальні та емоційні елементи, які характеризують суспільство. Тому, це поняття включає не тільки культурну спадщину, мистецтво і літературу, але і спосіб життя, спосіб мислення та дій, системи цінностей, традицій і вірувань.

Асамблея вважає, що культура та культурна спадщина відіграють важливу роль в окремих регіонах: підтримують їх економіку, активізують співпрацю з місцевими громадами та служать джерелом натхнення для більш ефективного вирішення повсякденних проблем. Але це можливо лише в тому випадку, якщо керівники в державному та приватному секторі усвідомлюють значення культури і її спадщини. Відтак Асамблея особливо наголошує на ключових принципах Конвенції Фару, зазначаючи, що проголошені в ній принципи слід широко застосовувати на місцях як в малих і великих містах, так і в сільській місцевості.

Згідно з вищезазначеним, Асамблея рекомендує державам–членам Ради Європи:

¹ Resolution 2270 (2019) The value of cultural heritage in a democratic society. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=26470&lang=en>

1) підписати і ратифікувати, якщо цього ще не зроблено, Рамкову конвенцію Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства;

2) допомагати місцевій владі реалізовувати на практиці принципи, закладені в даній Конвенції.

У зв'язку з цим, Асамблея рекомендує місцевій та регіональній владі держав-членів Ради Європи:

1) розробити стратегії сталого розвитку, задіюючи в якості ключових елементів культуру і економіку;

2) просувати позитивне сприйняття культури і її здатність розширювати навички та інноваційні підходи в економіці;

3) не встановлювати для себе обмежень і не розмежовувати без необхідності культуру і економіку;

4) зібрати разом широкий спектр об'єднань та учасників, щоб узгодити спільні цілі місцевого розвитку;

5) стимулювати встановлення партнерських відносин між промисловими підприємствами, установами культури, місцевими школами і професійно-технічними закладами, щоб залучати молодь, зокрема, до участі в проектах ревіталізації депресивних територій;

6) переконувати установи культури, залучати більше людей до участі в своїх програмах і шукати нові форми залучення населення шляхом проведення інформаційно-пропагандистських заходів;

7) сприяти створенню нових можливостей для працевлаштування та отримання навичок в сфері культури та спадщини, надаючи стимули для створення нових «творчих просторів», відповідних модулів в місцевих навчальних закладах, а також ефективного партнерства і професійної підготовки.

Асамблея особливо наголошує на ключовій ролі Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, його досягнення у встановленні співпраці з метою вирішення проблем в культурному та демократичному житті міст і сільських районів. Асамблея зі свого боку буде сприяти такій співпраці, зокрема, за допомогою впровадження чотирьох нагород, які утворюють Європейську премію.

Після успішного проведення в 2018 році Європейського року культурної спадщини Асамблея пропонує Європейському Союзу продовжити співпрацю з Радою Європи за допомогою Європейського рамкового плану дій стосовно культурної спадщини і встановлення нового Європейського порядку в сфері культури.

Асамблея також пропонує Європейській комісії розглянути питання доцільності перегляду існуючих програм фінансування, здійснюваного через кілька генеральних директоратів («Регіональна та міська політика», «Освіта, молодіжна політика, спорт і культура» та «Зайнятість, соціальні питання і інклюзивність»); мета цієї роботи – забезпечити більш ефективну координацію таких програм, щоб самофінансуючі проекти могли бути більш послідовними і краще узгодженими і стали прикладом ефективних дій для інших європейських міст або регіонів.

Рекомендація 2149 від 01 березня 2019 року «Цінність культурної спадщини в демократичному суспільстві»²

Посилаючись на свою Резолюцію 2270 (2019) про цінність культурної спадщини в демократичному суспільстві, Парламентська Асамблея вважає, що культура і її спадщина є основою для забезпечення демократичної стабільності в Європі. У часи економічної невизначеності або рецесії вони є своєю надією, що підіймає дух, забезпечує усвідомлення ідентичності і національної приналежності. Тому, Асамблея закликає Комітет міністрів виділити ресурси для продовження своєї багаторічної співпраці з державами-членами щодо вирішення цього питання.

Рамкова конвенція Ради Європи про цінність культурної спадщини для суспільства (Конвенція Фару), Європейська стратегія 21-го століття у сфері культурної спадщини (Стратегія 21), програми Ради Європи з ознайомлення із культурною спадщиною та «Дні європейської спадщини» стали чудовим способом збереження культурної спадщини Європи. Підтримка названих програм політикою держав-членів дозволила включити їх в число

² Recommendation 2149 (2019) The value of cultural heritage in a democratic society. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=26471&lang=en>

основних стратегій сталого розвитку на місцевому та регіональному рівнях.

Відтак, Асамблея рекомендує Комітету міністрів:

1) посилити підтримку програм Ради Європи у сфері збереження культури та культурної спадщини та надавати юридичні консультації щодо їх впровадження державам–членам;

2) налагодити співпрацю з Європейським Союзом в рамках реалізації Європейського плану дій зі збереження культурної спадщини та нової програми культури з метою стимулювання інновацій у сфері збереження культури та культурної спадщини, спрямовані на формування культурної спільноти.

Резолюція 2269 (2019) від 01 березня 2019 року «Охорона і примноження нематеріальної культурної спадщини в Європі»³

Парламентська Асамблея визнає важливість збереження нематеріальної культурної спадщини, яка включає в себе традиції або звичаї, успадковані від попередніх поколінь, такі як сценічне мистецтво, соціальні практики, усні традиції, ритуали і свята, легенди і повір'я, або знання та навички, пов'язані з традиційними ремеслами тощо.

Урбанізація, розвиток масового туризму, стандартизація способу життя в містах і селах, а також різних форм знань і навичок створюють контекст, в якому нематеріальна культурна спадщина перебуває на межі зникнення. Однак нематеріальна культурна спадщина – це «жива спадщина», і мова йде не про збереження глибоко укорінених вікових практик, а скоріше про те, щоб дати їм можливість розвиватися і еволюціонувати з плином часу, а також стимулювати практики, характерні для сучасного суспільства, і взаємодіяти з іншими культурами.

Асамблея схвалює масову ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) про охорону нематеріальної культурної спадщини 2003 року (далі – Конвенція НКС) і нагадує, що Рамкова конвенція Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства (Конвенція Фару)

³ Resolution 2269 (2019) Safeguarding and enhancing intangible cultural heritage in Europe. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-en.asp?FileID=26468&lang=en>

сприяє більш широкому розумінню спадщини і її зв'язку з громадами і суспільством.

Асамблея закликає ЮНЕСКО і Європейський Союз співпрацювати з Радою Європи з метою підтримки ефективного застосування обох конвенцій.

Парламентська Асамблея закликає Європейський Союз:

1) включити питання охорони та примноження нематеріальної культурної спадщини до напрямків діяльності Європейської стратегії 2020 #Digital4Culture, використовуючи потенціал інформаційних технологій для посилення позитивного впливу культури на економіку та суспільство;

2) включити питання охорони та примноження нематеріальної культурної спадщини в Рамкову програму Європейського Союзу з досліджень та інновацій («Горизонт 2020»);

3) включити питання охорони та примноження нематеріальної культурної спадщини в заходи підтримки європейських культурних проектів та територіального співробітництва («Креативна Європа»; «Інтеррег»);

4) співпрацювати з Радою Європи в питаннях охорони та примноження нематеріальної культурної спадщини в рамках програми «Культурні маршрути»;

5) збільшувати роль нематеріальної культурної спадщини в програмі «Культурні столиці Європи».

Рекомендація 2148 (2019) від 01 березня 2019 року «Охорона і примноження нематеріальної культурної спадщини в Європі»⁴

Парламентська Асамблея, посилаючись на свою Резолюцію 2269 (2019) Охорона і примноження нематеріальної культурної спадщини в Європі, нагадує, що культура і культурна спадщина відіграють фундаментальну роль у відстоюванні демократичних цінностей та побудові громадянства. Вони є основою культурної ідентичності, поглиблюють розуміння та повагу до інших культур та культурного різноманіття.

⁴ Recommendation 2148 (2019) Safeguarding and enhancing intangible cultural heritage in Europe. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=26469&lang=en>

Великий приплив мігрантів у Європі кардинально змінив етнічний склад великих міст, а отже, змусив переглянути поняття спільноти та нематеріальної культурної спадщини. На думку Асамблеї, вирішенням цієї проблеми може бути те, що нематеріальна культурна спадщина може запропонувати людям не тільки почуття стабільності, але й стійкість і позитивну динаміку для адаптації до швидко зростаючого культурного різноманіття.

Рамкова конвенція Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства (Конвенція Фару) і Європейська стратегія 21-го століття у сфері культурної спадщини (стратегія 21) є базою для політики збереження культурної спадщини в Європі. У цьому контексті, Асамблея вважає, що майбутній розвиток нематеріальної культурної спадщини потребуватиме розробки політичного бачення, що базується на цих документах, для того, щоб поглибити політику захисту в цій сфері.

Асамблея закликає до більшої узгодженості дій у цій сфері між Радою Європи, Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) та Європейським Союзом. У зв'язку з цим, Асамблея рекомендує Комітету міністрів доручити відповідним органам Ради Європи:

- 1) заохочувати інтегровану діяльність між органами Ради Європи з питань культури, культурної спадщини та освіти, де це можливо, для надання державам–членам рекомендацій щодо інноваційних шляхів захисту і розвитку нематеріальної культурної спадщини;

- 2) надавати підтримку державам–членам в обміні передовим досвідом, що ґрунтується на стандартах і принципах Рамкової конвенції про значення культурної спадщини для суспільства та керівних принципів для розробки моделей та методів спільного управління та вирішення проблем створення справедливої та ефективної участі спільноти в сфері охорони нематеріальної культурної спадщини і т.д.

Резолюція 2273 (2019) від 09 квітня 2019 року «Запровадження механізму Європейського Союзу з дотримання демократії, верховенства права і основоположних прав»⁵

У жовтні 2016 року Європейський Парламент прийняв Резолюцію про запровадження в 28 державах-членах Європейського Союзу комплексного, юридично зобов'язуючого, постійно діючого механізму моніторингу стану демократії, верховенства права і захисту основоположних прав людини з метою забезпечення дотримання основоположних цінностей ЄС, закріплених в статті 2 Договору про функціонування Європейського Союзу. З огляду на бездіяльність окремих компетентних інституцій ЄС Європейський Парламент в своїй Резолюції від 14 листопада 2018 року повторно закликав невідкладно створити відповідний механізм.

Парламентська Асамблея визнає, що така ініціатива є легітимною та послідовною, з точки зору Європейського Союзу. Крім того, Європейський Парламент відзначає існуючі інструменти в цьому напрямку, що впроваджуються Європейською Комісією та Європейською Радою, мають занадто обмежену сферу застосування.

Асамблея вважає, що ініціатива Європейського Парламенту, яка все ще знаходиться на стадії обговорення, вимагає серйозного осмислення, оскільки в запропонованому механізмі згадується система Ради Європи і йдеться про досягнення синергетичної взаємодії між двома організаціями. Запропонований механізм включає в свою нормативно-правову базу кілька конвенцій Ради Європи, зокрема Європейську конвенцію з прав людини та Європейську соціальну хартію (переглянуту). В рамках цього механізму деяким органам Ради Європи – Європейській комісії за демократію через право (Венеціанська комісія), Групі держав по боротьбі з корупцією (ГРЕКО), Комісару з прав людини Ради Європи, Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи та Європейської комісії з ефективності правосуддя (ЄКЕП), – буде запропоновано співпрацювати з ЄС.

⁵ Resolution 2273 (2019) Establishment of a European Union mechanism on democracy, the rule of law and fundamental rights. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=27606&lang=en>

Асамблея нагадує, що Рада Європи та Європейський Союз для досягнення своїх інституційних цілей спираються на високі стандарти в сфері прав людини, верховенства права і демократії. Після підписання в 2007 році Меморандуму про взаєморозуміння між Радою Європи і Європейським Союзом було сформовано стратегічне партнерство, що засноване на загальних цінностях, тож синергетична взаємодія та об'єднання зусиль є необхідним.

В останні роки Асамблея неодноразово висловлювала свою позицію щодо досягненні взаємодоповнюваності в діях обох організацій, зокрема в Резолюції 1427 (2005) та Рекомендації 1696 (2005) «План створення Агентства Європейського Союзу із основоположних прав», Рекомендації 1744 (2006) «Подальші кроки за підсумками Третього саміту: Рада Європи та Агентство Європейського Союзу зі основоположних прав», Резолюції 1756 (2010) та Рекомендації 1935 (2010) «Недопущення дублювання Агентством Європейського Союзу зі основоположних прав діяльності Ради Європи», Резолюції 1836 (2011) та Рекомендації 1982 (2011) «Про наслідки Лісабонського договору для Ради Європи», Рекомендації 2027 (2013) «Правозахисний порядок денний Європейського Союзу і Ради Європи: взаємодія, а не дублювання», Резолюції 2029 (2015) та Рекомендації 2060 (2015) «Виконання Меморандуму взаєморозуміння між Радою Європи та Європейським Союзом» і Рекомендації 2065 (2015) «Європейські інститути та права людини в Європі».

Асамблея рішуче підтверджує, що згідно з Меморандумом співробітництво між двома організаціями має базуватись на «принципах універсальності прав людини, поваги до загальних міжнародних стандартів, встановлених в документах Організації Об'єднаних Націй і Ради Європи, зокрема в Конвенції про захист прав і основних свобод людини, а також на збереженні цілісності правозахисної системи в Європі». Крім того, в Меморандумі зазначається, що «Європейський Союз вважає Раду Європи головним загальноєвропейським центром інформації про права людини» і, що «Рада Європи залишиться орієнтиром у сфері прав людини, верховенства права і демократії в Європі».

Відповідаючи на ініціативи зі створення механізмів моніторингу дотримання норм верховенства права і прав людини в ЄС, Асамблея часто висловлювала сумніви і наголошувала на

небезпеці створення подвійних механізмів, подвійних стандартів, фрагментації або неузгодженості стандартів і «вибору зручного форуму», непродуктивному використанні обмежених бюджетних ресурсів. У зв'язку з цим, вона вважає важливим зберегти пріоритет Ради Європи під час оцінки дотримання вище названих стандартів та принципів державами–членами ЄС, а також її асоційованими членами.

Асамблея вважає, що, будучи загальноєвропейським форумом міжпарламентського діалогу, вона могла б зайняти особливе місце в регулярній взаємодії між інституціями ЄС та делегаціями національних парламентів, які беруть участь в роботі Асамблеї.

Рекомендація 2151 (2019) від 09 квітня 2019 року «Запровадження механізму Європейського Союзу з дотримання демократії, верховенства права і основоположних прав»⁶

Парламентська Асамблея, посилаючись на свою Резолюцію 2273 (2019), схвалює співпрацю між Європейським Союзом і Радою Європи.

Асамблея нагадує, що в Меморандумі про взаєморозуміння між організаціями визначено загальні пріоритети інституційного співробітництва, що базуються на активізації партнерських відносин і взаємодоповнюваності і досягається за допомогою загальних стратегій. Крім того, в Меморандумі зафіксовано зобов'язання обох організацій «встановити загальні стандарти» для створення Європи без роздільних ліній.

Асамблея зазначає, що між Європейською комісією та органами Ради Європи вже діють окремо розроблені механізми співпраці, направлені на активізацію обміну інформацією, знаннями та досвідом.

Крім того, Асамблея вважає важливим зберігати пріоритет діяльності Ради Європи в питаннях, що стосуються оцінки дотримання державами–членами Європейського Союзу загальних міжнародних цінностей, і рекомендує Комітету міністрів:

⁶ Recommendation 2151 (2019) Establishment of a European Union mechanism on democracy, the rule of law and fundamental rights. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=27613&lang=en>

1) регулярно проводити оцінку поточного статусу ініціатив ЄС у сфері верховенства права та оцінювати їх у контексті Меморандуму та встановлених в ньому цілей і досягнення взаємодоповнюваності;

2) створити спеціальний координаційний орган, який регулярно інформував би Комітет міністрів з питань проблем дотримання верховенства права тощо.

Рекомендація 2150 (2019) від 09 квітня 2019 року «Зміцнення співпраці з Організацією Об'єднаних Націй в реалізації Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року»⁷

Парламентська Асамблея посилається на свою Резолюцію 2271 (2019) «Зміцнення співпраці з Організацією Об'єднаних Націй в реалізації Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року».

Асамблея рекомендує Комітету міністрів:

1) на першому етапі провести консультації з Парламентською Асамблеєю з питань підготовки дебатів в Генеральній Асамблеї ООН і проекту Резолюції «Співпраця Організації Об'єднаних Націй з Радою Європи», а в окремих випадках і в процесі підготовки участі Ради Європи в процесі розгляду прогресу в досягненні Цілей сталого розвитку (ЦСР);

2) закликати уряди держав-членів і держав-спостерігачів Ради Європи включати членів Парламентської Асамблеї в свої делегації до Генеральної Асамблеї для участі в дебатах на тему «Співпраця Організації Об'єднаних Націй з Радою Європи», а також на різних етапах оцінки досягнень ЦСР, в тому числі на Політичному форумі високого рівня з питань сталого розвитку;

3) розглянути питання про регулярний обмін поглядами з питань, що стосуються внеску Ради Європи в досягнення ЦСР, на рівні постійних представників, за участі експертів зі столиць та високопоставлених посадових осіб Організації Об'єднаних Націй, а також Парламентської Асамблеї;

⁷ Recommendation 2150 (2019) Strengthening co-operation with the United Nations in implementing the 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=27573&lang=en>

4) знайти прагматичне рішення, що дозволить представляти Раду Європи в штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй в Нью-Йорку.

Резолюція 2274 (2019) від 09 квітня 2019 року «Сприяння розвитку парламентів, вільних від сексизму та сексуальних домагань»⁸

Насильство у питанні гендеру впливає на всі аспекти життя. І світ політики не є винятком. На хвилі, створеної рухом «#MeToo», багато жінок-політиків почали піднімати це питання. Їх особисті свідчення і досвід – це не окремі випадки: вони свідчать про існування моделі розповсюдженого та систематичного насильства у гендерних питаннях стосовно жінок в політиці у всьому світі, про що свідчить доповідь «Насильство стосовно жінок в політиці», опублікованій в 2018 році Спеціальним доповідачем ООН з питань про насильство стосовно жінок, його причини та наслідки.

Парламентська асамблея висловлює глибоку стурбованість з приводу висновків регіонального дослідження «Сексизм, домагання і насильство стосовно жінок в парламентах Європи», яке було проведено в 2018 році спільно з Міжпарламентським союзом (МПС). На основі конфіденційних особистих співбесід з жінками-парламентарями і співробітницями національних парламентів автори дослідження відзначили тривожний рівень сексизму, сексуальних домагань і насильства в окремих національних парламентах, широко поширену практику замовчування і відсутність належних механізмів, що дозволяють сигналізувати про такі випадки, захистити жертв і покарати винних.

Асамблея ще раз рішуче засуджує всі форми насильства на гендерному ґрунті стосовно жінок як одне з порушень прав людини і серйозна перешкода для досягнення гендерної рівності. Вона рішуче підтримує Конвенцію Ради Європи про запобігання та припинення насильства стосовно жінок і домашнього насильства (Стамбульська конвенція).

⁸ Resolution 2274 (2019) Promoting parliaments free of sexism and sexual harassment. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=27614&lang=en>

Асамблея нагадує про ініціативу «Не в моєму парламенті» («#NotInMyParliament»), яка була розпочата головою Ліліан Морі Паска за підсумками регіонального дослідження, проведеного спільно з Державною адміністрацією залізничного транспорту.

Асамблея закликає парламенти держав-членів і держав-спостерігачів Ради Європи, а також парламенти, які мають статус спостерігача або партнера в зміцненні демократії в Парламентській Асамблеї:

1) ввести або переглянути кодекси поведінки своїх членів, зокрема щодо заборони сексистських висловлювань, сексистських дій і сексуальних домагань, а також ввести покарання за порушення цієї заборони;

2) закликати до скасування, якщо цього ще не зроблено, імунітету, який звільняє членів парламенту від кримінального переслідування за сексуальні домагання і насильство по відношенню до жінок;

3) створити механізми подачі скарг, направлені на запобігання та припинення сексуальних домагань, сексуального насильства та неналежного поведінки щодо жінок;

4) підтримати ініціативу «Не в моєму парламенті» («#NotInMyParliament») і розтиражувати її на національному рівні;

5) проводити громадські дискусії з метою підвищення рівня інформованості про проблему насильства стосовно жінок, у політиці включно і т.д.

Асамблея закликає держави, що є сторонами Стамбульської конвенції, направляти до Групи експертів з протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству (GREVIO) інформацію про випадки насильства стосовно жінок в політиці, в політичних партіях, парламентах і в контексті виборів.

Такж Асамблея схвалює перегляд Правила № 1292 про захист гідності в Раді Європи з метою збільшення його ефективності та нагадує про необхідність послідовного застосування Правила № 1292 та Кодексу поведінки членів Асамблеї.

Рекомендація 2152 (2019) від 09 квітня 2019 року «Сприяння розвитку парламентів, вільних від сексизму та сексуальних домагань»⁹

Нагадуючи, що насильство у питаннях гендеру відбивається на всіх аспектах життя, і що світ політики не є винятком, Парламентська Асамблея звертає увагу Комітету міністрів на свою резолюцію 2274 (2019). Асамблея схвалює включення питань гендерної рівності, боротьби з насильством на гендерному ґрунті і поширення Конвенції Ради Європи про запобігання та припинення насильства стосовно жінок і домашньому насильству (далі - Стамбульська конвенція) в число пріоритетів Голови Комітету міністрів.

Асамблея ще раз заявляє про те, що вона рішуче підтримує Стамбульську конвенцію, і схвалює прийняття Комітетом міністрів рекомендації щодо запобігання сексизму та боротьбі з ним. Вона також сподівається на організацію наради за участі представників міжнародних та регіональних механізмів боротьби з насильством стосовно жінок в 2019 році під егідою Ради Європи.

З метою активізації моніторингу і збору даних Асамблея рекомендує Групі експертів з протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству (GREVIO) розглянути питання про насильство стосовно жінок в політиці під час відвідування країн, підготовки доповідей та рекомендацій.

Резолюція 2277 (2019) від 10 квітня 2019 року «Роль і місія Парламентської Асамблеї: основні виклики на майбутнє»¹⁰

Парламентська Асамблея посилається на свою Резолюцію 2186 (2017) «Скликання саміту Ради Європи для підтвердження європейської єдності, а також для захисту і зміцнення демократичної безпеки в Європі» і ще раз нагадує, що Рада Європи, створена 70 років тому для досягнення єдності між державами-членами на основі спільних цінностей і принципів,

⁹ Recommendation 2152 (2019) Promoting parliaments free of sexism and sexual harassment. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=27615&lang=en>

¹⁰ Resolution 2277 (2019) Role and mission of the Parliamentary Assembly: main challenges for the future. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=27662&lang=en>

необхідна сьогодні для того, щоб сприяти вирішенню серйозних проблем в 47 державах–членах і в стосунках між ними, а також для того, щоб не допустити створення нових розділових ліній в Європі.

Парламентська Асамблея як один з двох статутних органів Ради Європи відіграє найважливішу роль в зміцненні європейської єдності в умовах різноманіття.

Таким чином, Асамблея з її плюралістичним складом з членів національних парламентів стала унікальним, постійно діючим структурованим загальноєвропейським форумом міжпарламентського діалогу представників громадян 47 європейських держав, які виконують важливу функцію організації обговорення багатьох питань, що знаходяться в сфері інтересів та компетенції Організації (статті 1 і 3 Статуту Ради Європи).

Асамблея посилається на свою Рекомендацію 2114 (2017) «Захистити досягнення Ради Європи: збереження 65 років успішного міжурядового співробітництва» і нагадує, що Асамблея як «політичний двигун» Ради, схвалює відповідальність Комітету міністрів і держав–членів за формування унікальною конвенційної системи Ради Європи, яка істотно допомогла «поліпшити функціонування демократичних інститутів в Європі, встановлювати верховенство права в Європі, а також захищати і поширювати права всіх громадян і жителів Європи».

Асамблея, на яку згідно з Європейською конвенцією про права людини покладається обов'язок обирати суддів Європейського суду з прав людини і яка суттєво сприяла забезпеченню виконання постанов Європейського суду державами–членами, діє разом із Судом і Комітетом міністрів, який відповідає за контроль виконання прецедентної практики Суду та відіграє важливу роль в унікальній європейській системі захисту прав людини, верховенства права і демократії.

Проте через 70 років після свого заснування Рада Європи опинилася в глибокій політичній та фінансовій кризі. Вона стикається з численними проблемами, які серйозно загрожують ефективності її статутних органів, механізмів та інструментів, а в кінцевому підсумку і статутним цілям Ради: небезпечні конфлікти всередині держав–членів і між ними зберігаються; застосування на багатосторонній основі міжнародних стандартів прав людини, в

тому числі через Європейський суд з прав людини, все частіше ставиться під сумнів в державах–членах; менш суворо дотримується Статут Ради та Європейська конвенція з прав людини. Зі свого боку, Асамблея не змогла надати ефективну допомогу в подоланні цих криз.

Загальноєвропейська місія Ради Європи, яка полягає в тому, щоб забезпечити «Єдність в умовах різноманіття», в 2014 році була поставлена під сумнів після незаконної анексії Криму Російською Федерацією, яка розглядається як очевидне порушення міжнародного права і Статуту Ради Європи. Прийняте Росією у відповідь на накладені Асамблеєю на її парламентську делегацію санкції рішення припинити участь в діяльності Асамблеї призвело до розколу всередині Ради: одна з держав–членів присутня в одному із статутних органів – в Комітеті міністрів і відсутня в іншому - в Асамблеї.

Для того щоб прийняти виклики, сприяти зміцненню безпеки в Європі, підвищити рівень довіри до Ради Європи і між його державами–членами, а також зберегти майбутнє Ради, Асамблея рекомендує здійснити окремі кроки.

Асамблея постановляє оптимізувати, реструктурувати і модернізувати свою роботу і зосередити свою діяльність на питаннях, що входять в сферу інтересів та до компетенції Ради, які є політично актуальними і ймовірно вплинуть на її роботу та / або її членів на благо європейських громадян.

Резолюція 2275 (2019) від 10 квітня 2019 р. «Роль та відповідальність політичних лідерів в боротьбі з розпалюванням ненависті та нетерпимості»¹¹

В Європі спостерігається тенденція до розпалювання ненависті, що охоплює всі форми вираження, які поширюють, підбурюють, виправдовують расову ненависть, ксенофобію, ісламофобію, антисемітизм та інші форми ненависті, що базуються на нетерпимості, включаючи таку, що виражена агресивним

¹¹ Resolution 2275 (2019) The role and responsibilities of political leaders in combating hate speech and intolerance. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=27636&lang=en>

націоналізмом і етноцентризмом, дискримінацією та ворожістю до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин, іммігрантів, жінок та ЛГБТІ.

Політична арена не є винятком. Розпалювання ненависті і нетерпимості стають елементом політичної риторики і використовуються не тільки групами популістів і екстремістів, але й представниками політичних рухів та партій.

Парламентська Асамблея занепокоєна загрозою, яку створює така тенденція, зокрема поширенням стигматизації, дискримінації та насильства у суспільстві. Асамблея вважає, що розпалювання ненависті роз'їдає соціальне коріння і перешкоджає мирному співіснуванню людей.

Асамблея зауважує, що найбільш ефективним способом запобігання розповсюдженню такої тенденції є всеохоплююче визнання та дотримання принципів демократії, захисту прав людини і верховенства права, а також поширення такої моделі суспільства, яка охоплює все його різноманіття і забезпечує повагу до людської гідності. Політики та інші громадські діячі, відіграють важливу роль в цьому процесі. Їх статус і публічність дозволяють впливати на широку аудиторію і в значній мірі визначати теми та тональність публічної риторики в країні.

Парламентська Асамблея нагадує про створений нею «Парламентський альянс проти ненависті» – мережу парламентаріїв, які взяли на себе зобов'язання відкрито та ініціативно виступати проти расизму, ненависті і нетерпимості з будь-яких мотивів і в будь-яких проявах, вважаючи, що цей альянс є зразком форуму для дискусії та обміну позитивним досвідом в цій сфері.

Відтак Асамблея закликає держави-члени Ради Європи:

- 1) відслідковувати ситуацію з розпалювання ненависті в національних парламентах та збирати точні порівняльні дані;
- 2) закликати політичні партії включити до внутрішніх кодексів поведінки або етичних хартій положення про заборону членам вдаватися до розпалювання ненависті і передбачати покарання за нього;

3) закликати засоби масової інформації до надання точної, неспотвореної інформації щодо окремих осіб і груп вразливих до дискримінації;

4) пропагувати інформаційні та просвітницькі заходи протидії розпалюванню ненависті і нетерпимості для політиків тощо.

Парламентська Асамблея вважає, що 25-а річниця створення Європейської комісії проти расизму і нетерпимості, яка припадає на 2019 рік, стане відмінною можливістю оновлення Хартії нерасистського суспільства Європейських політичних партій.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регламент (Євросоюз) 2019/452 Європейського Парламенту та Ради від 19 березня 2019 року про встановлення порядку перевірки прямих іноземних інвестицій в Союзі¹²

Регламент встановлює порядок перевірки державами–членами прямих іноземних інвестицій, що залучені в рамках Союзу між державами–членами та між державами–членами і Комісією щодо можливості впливати на безпеку або громадський порядок. При цьому, жодне з положень Регламенту не обмежує право кожної держави–члена самостійного вирішувати, чи слід перевіряти конкретні прямі іноземні інвестиції в рамках цього Регламенту.

Держави–члени можуть зберігати, змінювати або приймати власні механізми перевірок залучених прямих іноземних інвестицій на своїй території.

Крім того, держави–члени зобов'язані повідомити Комісію про запроваджені механізми перевірки інвестицій до 10 травня 2019 року. Держави–члени повинні повідомити Комісію про будь–який новий запроваджений механізм перевірки інвестицій або про будь–яку поправку до вже існуючого механізму протягом 30 днів.

Відтак держави–члени мають повідомляти Комісію та інші держави–члени про будь–які прямі іноземні інвестиції на своїй території, які проходять перевірку, якнайшвидше. Повідомлення може включати перелік держав–членів, чия безпека або громадський порядок можуть бути порушені. Якщо держава–член вважає, що інвестиції, заплановані або завершені в іншій державі–члену, такі, що підлягали або не підлягали перевірці, можуть вплинути на її безпеку або громадський порядок, або має надійну інформацію стосовно інвестицій, вона може надати коментарі до держави–члену одночасно з наданням цих коментарів Комісії.

До 31 березня кожного року держави–члени зобов'язані подавати до Комісії річний звіт, який охоплює попередній

¹² Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 establishing a framework for the screening of foreign direct investments into the Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R0452&from=EN>

календарний рік та включає загальну інформацію про залучені прямі іноземні інвестиції. Окрім того, держави-члени, в яких діє власний механізм перевірки, мають надати загальну інформацію про ефективність застосування такого механізму.

Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива (Євросоюз) 2019/520 Європейського Парламенту та Ради від 19 березня 2019 року про оперативну сумісність електронних систем оплати проїзду автомобільними дорогами та сприяння транскордонному обміну інформацією про несплату дорожніх зборів у ЄС¹³

Мета цієї Директиви – формування єдиної бази електронних систем оплати за проїзд автомобільними дорогами на території держав-членів ЄС та сусідніх держав, що дозволить знизити вартість такої плати, а також позбутися перешкод під час транскордонного обміну інформацією про несплату дорожніх зборів у ЄС. Виконання цієї мети полягає у досягненні сумісності електронних систем плати за допомогою введення Європейської електронної системи дорожніх платежів (далі – ЄЕСДП).

Директива зобов'язує держави-члени запровадити процедуру реєстрації постачальників послуг ЄЕСДП. Крім того держави-члени зобов'язані проконтролювати забезпечення єдиного безперервного обслуговування системи.

Відповідно до положень Директиви, до 19 жовтня 2021 р. держави-члени мають внести відповідні зміни до національного законодавства та проінформувати про це Комісію. Держави-члени мають передати Комісії тексти основних змін у національному законодавстві, що були прийняті у цій сфері.

Цією Директивою скасовується Директива 2004/52/РЄ.

Директива набирає чинності на двадцятий день після її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

¹³ Directive (EU) 2019/520 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 on the interoperability of electronic road toll systems and facilitating cross-border exchange of information on the failure to pay road fees in the Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0520&from=EN>

Регламент (Євросоюз) 2019/516 Європейського Парламенту та Ради від 19 березня 2019 року про гармонізацію валового національного доходу за ринковими цінами та скасування Директиви Ради 89/130 / ЄЕС, Євратом та Регламенту Ради (ЄС, Євратом) № 1287/2003 (Регламент ВНД)¹⁴

Валовий національний дохід (ВНД) за ринковими цінами є основою розрахунку найбільшої частки ресурсів у бюджеті Європейського Союзу. ВНД та валовий внутрішній продукт за ринковими цінами (ВВП) визначаються відповідно до Європейської системи рахунків 2010 (ESA 2010) встановленої Регламент (ЄС) № 549/2013.

З метою забезпечення надійності, вичерпності та максимально можливого ступеня порівнянності даних ВНД у відповідності до ESA 2010, Комісії слід делегувати повноваження щодо прийняття актів відповідно до статті 290 Договору про функціонування Європейського Союзу стосовно списку питань, які необхідно вирішити в кожному циклі верифікації.

Згідно з цим Регламентом, держави-члени зобов'язані розраховувати ВНД, як визначено у статті 1, у контексті складання національних рахунків.

До 1 жовтня кожного року держави-члени надають Комісії (Євростату), у контексті національних процедур звітності, цифри для розрахунку ВНД та їх складових у відповідності з визначеннями, зазначеними у статті 1. Загальні дані щодо ВВП та його складові повинні бути представлені відповідно до трьох підходів, зазначених у статті 1 Договору. Дані за попередній рік, і будь-які зміни, внесені за попередні роки, повинні бути повідомлені одночасно.

Передача даних супроводжується звітом про якість даних щодо ВНД. Цей звіт детально описує методологію, що використовується для отримання даних, і, зокрема, описує будь-які істотні зміни в використаних джерелах і методах розрахунку ВНД.

¹⁴ Regulation (EU) 2019/516 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 on the harmonisation of gross national income at market prices and repealing Council Directive 89/130/EEC, Euratom and Council Regulation (EC, Euratom) № 1287/2003 (GNI Regulation). URL:<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R0516&from=EN>

До 1 січня 2023 року Комісія подає Європейському Парламенту та Раді звіт про результати застосування цього Регламенту.

Цей Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (Євросоюз) 2019/492 Європейського Парламенту та Ради від 25 березня 2019 року про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 391/2009 щодо виходу Сполученого Королівства з Європейського Союзу¹⁵

29 березня 2017 року Сполучене Королівство подало повідомлення про свій намір вийти з Союзу відповідно до статті 50 Договору про Європейський Союз. Договори про співпрацю із ЄС перестануть застосовуватися до Сполученого Королівства з дати набуття чинності угоди про відкликання або, якщо це не відбудеться, через два роки після цього повідомлення, а саме з 30 березня 2019 року, якщо Європейська Рада, за погодженням з Сполученим Королівством, одноголосно вирішує продовжити цей період.

Регламент (Євросоюз) № 391/2009 Європейського Парламенту та Ради та Директива 2009/15/ЄС Європейського Парламенту та Ради разом складають нормативну базу для діяльності визнаних перевірок суден, оглядові та сертифікаційні організації.

З міркувань рівного ставлення організації, які були спочатку визнані відповідною державою–членом згідно з Директивою Ради 94/57/ЄС і на даний час користуються визнанням Союзу відповідно до статті 15 Регламенту (ЄС) № 391/2009 наслідки виходу останньої із Союзу оцінюється Комісією разом з державою–членом, яка спочатку визнала ці організації.

Після виходу з Союзу Сполучене Королівство більше не зможе брати участь у оцінках, здійснених відповідно до статті 8 Регламенту (ЄС) № 391/2009. Тому слід внести зміни до статті 8 Регламенту (ЄС) № 391/2009, щоб гарантувати, що ці організації

¹⁵ Regulation (EU) 2019/492 of the European Parliament and of the Council of 25 March 2019 amending Regulation (EC) No 391/2009 with regard to the withdrawal of the United Kingdom from the Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R0492&from=EN>

продовжуватимуть підлягати оцінці відповідно до вимог цього положення.

З метою забезпечення координації національної діяльності та діяльності Союзу щодо контролю визнаних організацій, Комісія повинна проконсультуватися з експертами, щоб уникнути дублювання роботи та досягнути найкращого використання наявних можливостей та ресурсів.

У статті 8 Регламенту (ЄС) № 391/2009 зазначається, що усі визнані організації повинні бути оцінені Комісією разом з державами-членами, які уповноважили їх відповідно до статті 3 Директиви 2009/15/ЄС, на регулярній основі принаймні кожні два роки, щоб перевірити що вони виконують зобов'язання за цим Регламентом.

Цей Регламент набирає чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива (Євросоюз) 2019/633 Європейського Парламенту та Ради від 17 квітня 2019 року про недобросовісну торгівлю практику між підприємствами у сфері сільського господарства та продовольства¹⁶

З метою боротьби з практиками, які суттєво відхиляються від належної комерційної поведінки, що суперечить добросовісному та справедливому поводженню, ця Директива передбачає мінімальний список заборонених дій які можуть розцінюватись як недобросовісні у відносинах між покупцями та постачальниками у ланцюгу постачання сільськогосподарських та продовольчих товарів та встановлює мінімальні правила щодо дотримання цих заборон та домовленостей щодо координації між органами виконавчої влади в цій сфері.

Директива застосовується до окремих несправедливих торгівельних практик. Директива застосовується у випадку коли постачальник або покупець, або обидва, зареєстровані в Союзі. А також застосовується до послуг, які надаються покупцем

¹⁶ Directive (EU) 2019/633 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on unfair trading practices in business-to-business relationships in the agricultural and food supply chain. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0633&from=EN>

постачальнику. Ця Директива застосовується до угод про постачання, укладених після дати застосування заходів, що транспонують цю Директиву. Угоди про постачання, укладені до дати опублікування заходів, що транспонують цю Директиву, повинні бути приведені у відповідність з цією Директивою протягом 12 місяців після цієї дати публікації.

Держави-члени повинні забезпечити публікацію щорічних звітів про діяльність органів виконавчої влади, які відображають кількість отриманих скарг про антиконкурентну діяльність та кількість рішень, відкритих або закритих проваджень протягом року. До 15 березня кожного року держави-члени направляють до Комісії звіт про виявлені недобросовісні торговельні практики у відносинах між підприємствами у сфері сільського господарства та продовольства.

До 1 листопада 2025 року Комісія проводить першу оцінку ефективності цієї Директиви і подає до Європейського Парламенту і Ради, а також до Європейського економічного і соціального комітету і Комітету регіонів звіт про основні висновки.

Відповідно до положень цього документа, держави-члени мають прийняти та опублікувати до 1 травня 2021 року закони, підзаконні та адміністративні положення необхідні для виконання цієї Директиви та негайно повідомити Комісії текст цих документів.

Директива набирає чинності на п'ятий день після її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

ІІІ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Бондар проти України» від 16 квітня 2019 року (заява № 18895/08)¹⁷

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) і (3) «Право на справедливий суд».

Обставини справи

Заявником у справі є громадянин України Михайло Васильович Бондар (далі – заявник), 1960 р. н.

Згідно з обставинами справи, в листі до Суду від 8 квітня 2008 р. мати заявника, без згадування жодних положень Конвенції, заявила, що її син був несправедливо засуджений за вбивство, яке він не вчиняв. Вона описала жорстоке поводження, якого він нібито зазнав у серпні 2003 року, і заявила, що суди відмовилися викликати та допитувати «велику кількість свідків», що могли виступити на користь заявника.

26 липня 2003 року було знайдено тіло чоловіка, гр. З., в селі де заявник зареєстрований в Немирівському районі Вінницької області.

Згідно показань заявника, він був заарештований за підозрою у вбивстві гр. З., а 1 серпня 2003 р. зазнав жорстокого поводження з боку поліції, яка намагалася змусити його зізнатися у вбивстві.

4 серпня 2003 р. заявник, за відсутності адвоката, зізнався у вбивстві гр. З.

6 серпня 2003 р. заявник був офіційно заарештований за підозрою у вбивстві.

¹⁷ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BONDAR v. UKRAINE (Application no. 18895/08). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-192460>

7 серпня 2003 р. заявник був допитаний у присутності адвоката та відмовився від свого попереднього зізнання, що було дане під примусом.

15 серпня 2003 р. суддя районного суду відхилив заяву слідчого про взяття під варту заявника і звільнив його, на підставі того, що у справі відсутні докази, які свідчать про обґрунтовану підозру проти нього та зазначив, що заявник зізнався у вбивстві під впливом примусу.

16 серпня 2003 р. заявник був звільнений з-під варти. До звільнення він написав заяву у присутності дільничого офіцера поліції, стверджуючи, що він не зазнавав жорстокого поводження та не має жодних скарг на працівників поліції.

1 лютого 2007 р. гр. О., яка перебувала у в'язниці, повідомила керівництву, що у липні 2004 р., коли вона проживала в тому ж селі, що й заявник, він зізнався їй у вбивстві гр. З. та описав обставини вбивства. 20 лютого 2007 р., частково на основі нових показань гр. О., заявник знову був заарештований за підозрою у вбивстві.

25 лютого 2008 р. суд першої інстанції засудив заявника до тринадцяти років позбавлення волі за умисне вбивство.

21 травня 2009 р. за скаргою заявника п'ять суддів Верховного Суду звернулися до Пленуму Верховного Суду з проханням відновити розгляд справи через нововиявлені обставини, скасувати вирок та переглянути справу.

До Європейського Суду з прав людини Заявник звернувся зі скаргою про порушення його прав передбачених ст. 3 Конвенції у зв'язку із жорстоким поводженням з боку поліції і на порушення права на справедливий суд.

Рішення Суду

Суд одностайно визнає порушення положення ст. 6 (1) та (3) постановляючи, що було допущено порушення пунктів 1 та 3 статті 6 Конвенції у зв'язку із способом прийняття доказів гр. О. районними судами.

Суд постановляє зобов'язати Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців із дати набрання цим Рішенням законної сили 2 500 євро (дві тисячі п'ятсот євро).

Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Редакційна колегія газети «Гривна» проти України» від 16 квітня 2019 року (заява № 41214/08 та № 49440/08)¹⁸

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 10 «Свобода вираження поглядів».

Обставини справи

Заявником у справі є Редакційна колегія газети «Гривна».

Згідно з обставинами справи, у 2006 р. газета опублікувала дві статті, що містять негативні висловлювання щодо гр. І., який з 1996 по 2012 рік був головою Апеляційного сужу Херсонської області.

12 січня 2006 р. Верховна Рада України розглянула питання про призначення І. на посаду судді на постійній основі. Через занепокоєння деяких членів Парламенту щодо кандидатури І., парламент вирішив відкласти розгляд.

Статтю, опубліковану у випуску газети «Гривна» 19-26 січня 2006 р., було присвячено вищезгаданій події та названо «Чистилище для суддів».

Майже вся друга сторінка статті містила стенограму пленарного засідання Парламенту від 12 січня 2006 р. Згідно з протоколом, кілька депутатів повідомили про те, що вони отримали скарги на ситуацію в судах Херсонської області. Гр. І. заперечував будь-які правопорушення з його боку і заявив, що всі скарги були перевірені відповідними органами та визнані безпідставними. Голова відповідного парламентського комітету заявив, що комітет також провів розслідування щодо скарг, висунутих щодо гр. І., та визнав їх необґрунтованими. Проте, з огляду на занепокоєння декількох депутатів, кандидатура гр. І. була відкликана для проведення додаткових перевірок.

¹⁸ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF EDITORIAL BOARD OF GRIVNA NEWSPAPER v. UKRAINE (Applications nos. 41214/08 and 49440/08). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-192461>

Після відтворення стенограми пленарного засідання, у газеті було опубліковано матеріал наступного змісту: «Гр. І. принизив себе не тільки перед цілою країною, але й перед своїми підлеглими в одному з районних судів».

У цьому ж номері газети була опублікована ще одна фотографія гр. І. із заголовком «Парламент досі не дав «довічного ув'язнення» голові Апеляційного суду Херсонської області».

Гр. І. подав позов до Суворовського районного суду м. Херсона проти заявника, який вимагав опублікування спростування та відшкодування моральної шкоди. Він стверджував, що публікація в газеті, яка мала тираж 62 500, негативно вплинула на його професійну репутацію та громадську думку щодо судової системи в цілому, що поставило увесь суд у незручне становище, а саме спричинило численні демонстрації біля регіональних приміщень.

Суд першої інстанції задовільнив позов гр. І. та визнав статті опубліковані заявником такими, що мали на меті навмисне завдання шкоди репутації гр. І.

23 травня 2006 р. Верховний Суд України, не знаючи про те, що розгляд справи у суді першої інстанції вже завершено, передав справу до відповідного районного суду Миколаївської області на підставі, що «суддя виступав посередником у судовому процесі».

Рішення Суду

Суд одностайно визнає порушення положень ст. 6 (1) та ст. 10 Конвенції.

Суд постановляє про порушення пункту 1 статті 6 та 10 Конвенції.

Суд постановляє зобов'язати Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців із дати набуття цим Рішенням законної сили 4 000 євро.

Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Садоча проти України» від 11 липня 2019 року (заява № 77508/11)¹⁹

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 41 «Справедливу сатисфакцію»;

ст. 1 Протоколу 1.

Обставини справи

Заявником у справі є громадянин Чехії Василь Садоча, 1972 р.н.

22 липня 2011 року заявник вилітав з аеропорту Київ Жуляни до Польщі. Він пройшов через «зелений коридор», перевозивши 41 000 євро готівкою в ручній поклажі. Під час перевірки безпеки його ручний багаж був просканований. За словами заявника, як тільки офіцер запитав його, чи не перевозить він ніяких грошей, він визнав, що у нього є гроші в багажі і показав його офіцеру.

Відповідно до протоколу про митні правопорушення, підготовленого Державною митною службою на місці, заявник порушив процедури митного контролю у спрощеній зоні митного контролю, перевозивши товари (готівку), які підлягали обов'язковій декларації, і не подав письмову заяву щодо повної суми грошей, яку він проносить з собою. Він був звинувачений у порушенні статей 339 і 340 Митного кодексу. Працівник митниці вилучив 31 000 євро як об'єкт правопорушення, дозволяючи заявникові залишити при собі 10 000 євро.

10 серпня 2011 року у Солом'янському районному суді м. Києва (далі - районний суд) відбулося слухання за участі прокурора та адвоката заявника. Під час слухання адвокат заявника визнав, що заявник не оголосив гроші митним органам при виїзді з України, але стверджував, що він цього не зробив, тому що не знав, яку суму він повинен оголосити, і яку суму можна було б провезти як незадекларовану. Адвокат також повідомив районний суд, що

¹⁹ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE CASE OF SADOCHA v. UKRAINE (Application no. 77508/11). URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-194861"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

заявник отримав гроші через приватний кредит у Києві і був зобов'язаний повернути його протягом двох місяців після запозичення. Він подав до суду угоду про позику між заявником і К., фізичною особою, що проживає в Україні, від 22 липня 2011 року. Угода, яка була рукописним документом, передбачала, що заявник позичив від 31 тисяч євро терміном на два місяці і зобов'язався виплатити відсотки за простроченнями у разі, якщо він не зможе погасити суму в строк.

У той самий день районний суд ухвалив, що митний протокол є достатнім свідченням про правопорушення і видав постанову про конфіскацію суми у розмірі 31 000 євро.

У своїй скарзі адвокат заявника скаржився, що суд першої інстанції наклав на заявника несправедливе і непропорційне покарання. Він, зокрема, зазначив, що суд не встиг належним чином розглянути важливі фактори, які послужили підставою для застосування менш суворого покарання до заявника, а саме: законне походження грошей, відсутність наміру скоєння провипорушення, інформація про особу заявника і, зокрема, той факт, що він ніколи раніше не вчинив жодних адміністративних правопорушень, а також його фінансове і сімейне становище.

12 вересня 2011 року Київський апеляційний суд (далі - апеляційний суд) у відсутність заявника, але у присутності двох його адвокатів, відхилив апеляцію і залишив без змін рішення районного суду. При цьому він погодився з висновком районного суду, що походження грошей юридично не має відношення до питання про ступінь відповідальності заявника. Суд також зазначив, що заявник був зобов'язаний ознайомитися з відповідними митними правилами перед перетином українського кордону і що йому жодним чином не заважали робити це. Апеляційний суд продовжував зазначати, що рішенням районного суду було запропоновано, що він розглянув і врахував інформацію про характер заявника. Що стосується аргументів адвоката про те, що заявник визнав недбале непідтвердження відповідної суми грошей, він ніколи не був притягнутий до адміністративної відповідальності і мав велику сім'ю, то, на думку апеляційного суду, ці фактори не були обов'язковими умовами скасування рішення районного суду та зміни санкції, накладеної на заявника. Суд зауважив, що конфіскація як санкція була викладена у статтях

339 та 340 Митного кодексу і правильно накладена на заявника з належним урахуванням характеру злочину, способу його вчинення та наявної інформації про характер злочинця. Нарешті, Апеляційний суд зазначив, що заявник вчинив грубе порушення митних правил, не оголосивши значних грошових коштів, що суттєво вплинуло на зовнішні економічні інтереси та безпеку України та зазіхало на ключові елементи митних правил. Тому Суд постановив, що немає підстав для задоволення апеляції, поданої адвокатом заявника.

Рішення Апеляційного суду було остаточним і не підлягало оскарженню.

Рішення Суду

Суд оголошує скаргу за статтею 1 Протоколу № 1 до Конвенції прийнятною;

Суд постановляє, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;

Суд постановляє, що немає необхідності розглядати питання щодо прийнятності та по суті скарги заявника за статтею 6 Конвенції;

Суд постановляє, що питання про справедливу сатисфакцію стосовно матеріальної шкоди внаслідок встановленого порушення не готове до вирішення і відповідно: (а) відкладе розгляд цього питання; (б) запрошує Уряд і заявника подати у тримісячний строк з дати набуття цим рішенням статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції свої письмові зауваження з цього питання і, зокрема, повідомити Суд про будь-яку угоду, якої вони можуть дійти; с) відкладає подальший розгляд цього питання і делегує Голові палати повноваження вирішити його за необхідності.

Суд відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Квітень – червень 2019 р.

Редакційна колегія серії:
Гріненко О. О., Дмитрієв А. І.

Випуск підготували:
Заїка А. В., Кондратова А. М., Кузьменко Н. О.,
Палій В. В., Телькіненна Т. Е.

Відповідальна за випуск:
Кондратова А. М.

Формат 60x90/16. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 2,13. Обл.-вид. арк. 2,01.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.